

prof. dr hab. Andrzej Markowski

BŁĄD BŁĘDOWI NIERÓWNY

JAKICH UNIKAĆ BŁĘDÓW PISZĄC PETYCJĘ

Semantyka

Implementacja, implementować, zaimplementować, (ang. *implementation, to implement*), np.

- ❑ Istotnym warunkiem integracji jest również fakt, że implementacja dyrektywy 2001/42/WE wymusza stworzenie warunków prawnych. (zamiast: wdrożenie dyrektywy);
  - ❑ Cały bieżący rok stał pod znakiem implementacji prawa unijnego (zamiast: wdrażania, wprowadzania w życie prawa unijnego);
  - ❑ Do 1 stycznia 2005 roku wszystkie kraje członkowskie mają zaimplementować w krajowym prawie założenia dyrektywy (zamiast: wprowadzić do prawa krajowego).
-

Semantyka cd.

---

anulacja (fr. *annulation*, zamiast: *anulowanie*, a w innych kontekstach – *unieważnienie*): najczęściej w połączeniu *anulacja rezerwacji*, występującym w tekstach biur turystycznych.

Zdarzają się jednak i inne konteksty:

- *Jednak, kiedy zapagniemy przywrócić „stare” małżeństwo do życia, wystarczy że wspólnie złożymy wniosek o anulację separacji;*
  - *Pisemko przy okazji podrzuciłem do banku, dostałem potwierdzenie złożenia reklamacji i po 2 tyg. przysłali pismo z anulacją karnej opłaty.*
-

Semantyka cd.

---

prezydencja (ang. *presidency*).

- ❑ *Prezydencja Finlandii w UE.*

W tekstach unijnych spotyka się też inne znaczenie: 'państwo przewodniczące UE w danym półroczu', np.

- ❑ *Prezydencja wydała oświadczenie.*
-

Semantyka cd.

---

akcesja (ang., fr. *accession*)

- ❑ *Akcesja Polski do Unii Europejskiej (zam. przystąpienie, pot. wejście).*

Wydaje się, że wytwarza się nowe zawężone znaczenie tego wyrazu: `przystąpienie do UE', por.:

- ❑ *Ważne, aby akcesja stała się dla naszego kraju wykorzystaną szansą;*
- ❑ *Ceny rolne w ostatnich latach przed akcesją dosyć gwałtownie rosły;*
- ❑ *Wśród innych widocznych tendencji wywołanych akcesją można wymienić `asymetryczność' rozwoju sektora MSP na korzyść zachodnich regionów Polski*

Taki proces semantyczny byłby uzasadnieniem używania rzeczownika *akcesja* w tekstach polskich.

Semantyka cd.

---

kwoty (*mleczne*) - niewłaściwe zapożyczenie semantyczne, upowszechnione już w języku standardowym.

Wyraz *kwota* jest tu użyty w „angielskim” (por. *quota*) znaczeniu „kontyngent” (tradycyjnie w polszczyźnie *kwota* to „pewna suma pieniędzy”).

Semantyka cd.

---

procentaż

- ❑ *Na naszym roczniku na 130 osób mniej więcej, w pierwszym terminie pozytywne wpisy do indeksu dostało niecałe 30 osób. Rok wcześniej procentaż pozytywnie ocenionych osób był mniej więcej taki sam (zam. odsetek);*
- ❑ *Taki przedmiot w sesji razem z matematyką part zwei rokuje naprawdę bardzo wysoki procentaż zdawalności (zam. odsetek);*
- ❑ *Poza takimi mankamentami jak pojemność, procentaż i nazwa piwo Banks jest całkiem niezłe (zam. zawartość procentowa alkoholu);*
- ❑ *Procentaż zdających oscyluje w okolicach 60%, więc jest to wynik nader dobry jak na Johna (zam. procent, odsetek).*

*ang. **percentage** - procent, odsetek; procentowy*

Semantyka cd.

---

dywizja

- ❑ *Awans do finału turnieju [hokeja na trawie] oznacza, że za dwa lata biało-czerwone zagrają w pierwszej dywizji;*
- ❑ *W pierwszej dywizji, białych pasów były 4 walki. Manolo wygrał 4 walki. Tego samego dnia, w drugiej dywizji, niebieskich pasów kolejne 4 walki;*
- ❑ *Od 1994 do 1997 roku zespół występował w Pierwszej Dywizji, w 1998 spadł. ... W Pierwszej Dywizji spędził dwa sezony, wygrywając rozgrywki w 2005;*

ang. **division** (...)

8. (in football) liga *f*; **to be in one division** or **the first division** być w pierwszej lidze; **a second-division club** klub drugoligowy

---

Semantyka cd.

---

konferencja

- ❑ *Konferencja Wschodnia, element systemu organizacji National Basketball Association, amerykańskiej zawodowej ligi koszykówki. Konferencje Wschodnia i Zachodnia grupują drużyny wg orientacyjnego położenia geograficznego;*
  - ❑ *Od sezonu 2004-2005 konferencja dzieli się na trzy dywizje: Atlantic Division (Atlantycką), Southeast Division (Południowo-wschodnią) i Central Division (Centralną). W każdej dywizji występuje po pięć zespołów. Wcześniej były tylko dwie dywizje: Atlantycka i Centralna. Do 1970 r. liga dzieliła się na dwie dywizje;*
  - ❑ *Red Bulls umocnili się na czele konferencji wschodniej, podobnie jak na zachodzie Galaxy, którzy gładko wygrali z Union.*
-

Semantyka cd.

---

twardy

- ❑ *Pomnik Lotników Polskich w Northolt - twardy dowód pamięci;*
- ❑ *Co winno być twardym dowodem, w tej sprawie?*
- ❑ *Twardym dowodem jest protokół z rozprawy rozwodowej, gdzie żona podaje ten fakt;*
- ❑ *Szkolenie połączone z praktycznymi zadaniami prezentujące twardą wiedzę i miękkie kompetencje, które powinien posiadać każdy profesjonalny Test Manager;*
- ❑ *Nic nie płacisz przy odbiorze twardego dowodu. Płaciłeś przecież jak dostałeś miękki;*
- ❑ *3. Otrzymujemy:
- nowe tablice rejestracyjne
- tymczasowy (tzw. miękki) dowód rejestracyjny
4. W ciągu 30 dni zgłaszamy się do urzędu po stały (tzw. twardy) dowód i kartę pojazdu.*

hard m.in. niezbity, niepodważalny; [news] sprawdzony, wiarygodny;

Semantyka cd.

Zgaduję, że

- Zgaduję, że samotność przyciągała Cię pod me drzwi. Zgaduję, że miłość była tylko wyrazem, które pięknie brzmiało w ustach. Wiem, że głaszcząc mnie dłonią, za plecami chowałeś nóż;*
- Zgaduję, że autorowi chodziło o sam fakt, że konkretnie na Allegro nie da się wystawić przedmiotu bez opłat :);*
- ... Zgaduję, że pomylili Ci się autorzy wpisów w tamtym wątku;*
- Zgaduję, że przyciągnęłam Twoją uwagę. Jedna rzecz, że Ty nie wiesz. Ze jestem szaloną piłeczką ping pongową ... Zgaduję, że tak właśnie toczy się życie;*
- Zgaduję, że kupił Pan działkę powstałą z podziału innej działki.*

domyślam się, przypuszczam, sądzę, myślę że
ang. **I guess that**

Semantyka cd.

---

ekskluzywny

- ❑ *Ekskluzywnego wywiadu dla EAI Ekumenizm.pl arcybiskup udzielił podczas Międzynarodowego Kongresu Bonhoefferowskiego we Wrocławiu;*
- ❑ *Dziennikarz 'Gazety', który gościł na ranczu George'a Lucasa, zdobywca ekskluzywnego wywiadu z Ojcem Gwiezdných Wojen. Widział już 'Atak klonów';*
- ❑ *(...) kwartetu: Ringo oraz Paula i to właśnie z Paulem McCartney'em będziemy rozmawiać na antenie! Posłuchaj ekskluzywnego wywiadu już w ten weekend!;*
- ❑ *JÜRGEN PIEPER - ekskluzywna rozmowa z liderem światowego rankingu FEI, PDF;*
- ❑ *Specjalnie dla czytelników serwisu eurowizja.org ekskluzywna rozmowa z Hanią Stach.*

ang. **exclusive**

Journ, TV, Radio reportaż, wywiad publikowany na prawach wyłączności przez jedną gazetę, stację

Semantyka cd.

---

projekt

- ❑ *Poniżej przedstawiamy zadania projektu, które zostaną wykonane do końca 2006 roku.*
  - ❑ *tylko dla okresowych i rocznych sprawozdań z realizacji projektu ...*
*tylko dla sprawozdania końcowego z realizacji projektu. ...
  - ❑ *Na obronę jednego projektu przewiduje się standardowo 20 minut, ale rezerwuje 30 minut. ... Nie przewiduje się dodatkowych terminów zaliczania projektu.*
  - ❑ *Zarządzanie projektem jest to niepowtarzalny zbiór czynności wykonywanych w celu osiągnięcia wyznaczonych celów głównych i pośrednich w skończonym czasie*
  - ❑ *W projekcie uczestniczyło dotąd ponad 1,5 miliona uczniów z całej Polski. W trakcie udziału w projekcie Młodzi głosują uczniowie: ...*
  - ❑ *Partnerami w projekcie są naukowcy, użytkownicy i firmy komercyjne, wszyscy pracują aby zrealizować wizję projektu.*
  - ❑ **ang. Project**
    - 1.** (scheme) projekt m , plan m , przedsięwzięcie n ; (construction, scheme) inwestycja f ;
    - 2.** Sch, Univ praca f (**on sth** na temat czegoś, dotycząca czegoś)
-

Wybór spośród synonimów

- *entretien*
utrzymanie/utrzymywanie (w dobrym stanie) czy *konserwacja*;
  - *staff* – *pracownicy* czy *personel*;
  - *annnulation* - *anulacja* czy *unieważnienie*.
-

Neologizmy

---

trialog – jako tłumaczenie wyrazu użytego w angielskiej frazie *mandate for a trialogue* (są to spotkania przedstawicieli Komisji, Rady i Parlamentu);

bienalny – jako tłumaczenie angielskiego *biennial* (*as well as at the first biennial meeting held in New York*).

Łączliwość wyrazów, składnia

---

konsultować kogoś (?)

- Komisja konsultuje Parlament Europejski;*
  - Po skonsultowaniu Parlamentu Europejskiego...;*
  - Skonsultowana instytucja nie wyraziła sprzeciwu.*
-

Łączliwość wyrazów, składnia

---

*Państwa członkowskie **zapewniają, że...***

„The Member States shall ensure that any operator who complies with the rules of this Regulation, and who pays a reasonable fee as a contribution to the control expenses, is entitled to be covered by the control system”.

Państwa Członkowskie zapewniają, że każdy podmiot gospodarczy, który spełnia zasady określone w niniejszym rozporządzeniu i uiszcza opłaty rozsądnej wysokości na pokrycie kosztów kontroli, jest objęty systemem kontroli.

Łączliwość wyrazów, składnia

---

*Państwa członkowskie **zapewniają, aby...***

„The Member States shall ensure that any draft information material produced under the selected programmes complies with Community rules”

Państwa Członkowskie zapewniają, aby wszystkie projekty materiałów informacyjnych sporządzanych w ramach zatwierdzonych programów były zgodne z przepisami wspólnotowymi.

Łączliwość wyrazów, składnia

---

*Państwa członkowskie **zapewniają** + rzeczownik(i):*

„The Member States shall ensure that only lighters which are child-resistant are placed on the market as of [ten] months from the date of notification of this Decision”.

Państwa Członkowskie zapewniają wprowadzanie do obrotu wyłącznie zapalniczek posiadających zabezpieczenia przed użyciem przez dzieci, od dnia przypadającego na [dziesięć] miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji.

Łączliwość wyrazów, składnia

---

absolutorium z (wykonania obowiązków, budżetu itp.)

- Absolutorium z wykonania budżetu udzielone [agencji/instytucji] przez Parlament Europejski za rok [...];*
  - Absolutorium z wykonania budżetu dla agencji udzielone...;*
  - Absolutorium z wykonania obowiązków w 2003 roku;*
  - Sejm udzielił rządowi absolutorium z wykonania ubiegłorocznego budżetu;*
  - (...) decydują następnie o udzieleniu Komisji absolutorium z zarządzania środkami finansowymi.*
-

Łączliwość wyrazów, składnia

***zarządzanie granicami, migracją,
zasobami ludzkimi, konfliktem,
standardami jakości.***

Niewłaściwe skróty składniowe pod wpływem składni języka obcego

(zwykle: angielskiego)

Przypisywanie jednej reakcji wyrazom wymagającym reakcji różnych.

Z zasady stosuje się przy tym reakcję ostatniego linearnie wyrazu przed dopełnieniem lub przydawką dopełniaczową:

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Wspólne stanowisko (...) dotyczące zapobiegania, zarządzania i rozwiązywania konfliktów w Afryce i uchylające wspólne stanowisko 2004/85/WPZiB (zapobieganie czemuś – zarządzanie czymś – rozwiązywanie czegoś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Opinia w sprawie wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury i ich produktów oraz zapobiegania i zwalczania niektórych chorób zwierząt wodnych (zapobieganie czemuś – zwalczanie czegoś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Zgodnie z celami wspólnotowej polityki ochrony środowiska należy ustalić minimalne wymagania w celu zapobiegania lub zmniejszania w możliwie najszerszym zakresie wszelkim niekorzystnym skutkom dla środowiska lub dla zdrowia ludzkiego, spowodowanym gospodarowaniem odpadami (zapobieganie czemuś – zmniejszanie czegoś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Zapobieganie, przygotowanie oraz odpowiedź na ataki terrorystyczne. Zapobieganie i zwalczanie finansowania terroryzmu (zapobieganie czemuś – zmniejszanie czegoś – odpowiedź na coś – zwalczanie czegoś)*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- (...) *w trakcie zapobiegania i zwalczania terroryzmu, związanej z nim przestępczości oraz innych rodzajów przestępczości o charakterze ponadnarodowym, w tym przestępczości zorganizowanej (zapobieganie czemuś – zwalczanie czegoś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- (...) *wzywa jednakże do zachowania ostrożności i głębokiej refleksji w stosunku do metod zapobiegania i karania terroryzmu (zapobieganie czemuś – zwalczanie czegoś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (zapobieganie czemuś – kontrola czegoś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Przygotowanie, organizacja i zarządzanie Tygodnia Europejskiego BHP (przygotowanie czegoś – organizacja czegoś – zarządzanie czymś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Ustanowienie i zarządzanie internetową siecią informacyjną (ustanowienie czegoś – zarządzanie czymś).*
-

Niewłaściwe skróty składniowe

- *Decyzja (...) zmieniająca decyzję 2003/135/WE w odniesieniu do rozszerzenia planów zwalczania i szczepień interwencyjnych dzikich świń przeciw klasycznemu pomorowi świń na niektóre obszary Nadrenii Północnej-Westfalii* (ang. Commission Decision of 12 April 2006 amending Decision 2003/135/EC as regards the extension of plans for the eradication and emergency vaccination of feral pigs against classical swine fever to certain areas of North Rhine-Westfalie).
-

Ortografia

- państwa członkowskie*
  - prezydencja polska w UE*
  - prezydencja Polski w UE*
  - przewodnictwo polskie w UE*
  - przewodnictwo Polski w UE*
-

Ortografia

Trzeba odróżnić **oficjalne nazwy dokumentów**, te znajdujące się na stronach tytułowych, od nazw obiegowych, niebędących nazwami własnymi. Tylko pierwszy wyraz piszemy wielką literą w nazwach oficjalnych, np.

- ❑ *Traktat karty energetycznej;*
  - ❑ *Partnerstwo dla członkostwa (tytuł dokumentu);*
  - ❑ *Porozumienie nicejskie dotyczące międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług, Protokół w sprawie stosowania zasad subsydiarności i proporcjonalności.*
-

Ortografia

W nazwach obiegowych, zwyczajowych, wszystkie wyrazy piszemy małymi literami, np.

- ❑ *traktat amsterdamski;*
  - ❑ *traktat nicejski;*
  - ❑ *traktaty rzymskie* (zwłaszcza tu mała litera wskazuje na to, że mamy do czynienia z nazwą nieoficjalną);
  - ❑ *konwencja paryska;*
  - ❑ *konwencja brukselska;*
  - ❑ *konwencja genewska;*
  - ❑ *traktat konstytucyjny* (jest to nazwa rodzaju aktu, a nie nazwa własna);
  - ❑ *protokół z Palermo;*
  - ❑ *protokół z Kioto* (są to nazwy zwyczajowe).
-

Ortografia

Nazwy instytucji: wszystkie wyrazy (z wyjątkiem występujących wewnątrz nich przyimków, spójników i określeń typu *do spraw, pod wezwaniem, na rzecz, imienia, numer, im., nr*) piszemy wielkimi literami.

Ortografia

Nazwy idei, planów, strategii:

wszystkie wyrazy piszemy małymi literami, np.

- ❑ *pakt stabilności i wzrostu;*
  - ❑ *strategia lizbońska* (to nazwa obiegowa, jak *traktat wersalski*);
  - ❑ *europejska strategia zatrudnienia;*
  - ❑ *proces boloński.*
-

Ortografia

Nazwy organów: wszystkie wyrazy (z wyjątkiem występujących wewnątrz nich przyimków, spójników i określeń typu *do spraw, pod wezwaniem, na rzecz, imienia, numer, im., nr*) piszemy wielkimi literami, np. *Komisarz* jako nazwa organu, ale *komisarz* jako nazwa funkcji. Czyli:

- ❑ *Rozporządzenie w tej sprawie wydaje Komisarz UE do spraw Środowiska; Należy to do kompetencji Komisarza UE; ale: Oprócz ministra finansów, konferencję otworzy komisarz do spraw gospodarki i polityki monetarnej, Pedro Solbes; Pierwsza polska komisarz Unii Europejskiej, Danuta Hübner przyznaje, że...*
-

Semantyka, frazeologia

---

*у меня неважная новость – tam
ważną wiadomość*

popr.: *tam kiepską wiadomość*

тебе виднее – ty lepiej widzisz

popr.: *ty się lepiej orientujesz*

Semantyka, frazeologia

- **о чем жалеют женщины?** – *nad czym żalą się kobiety?*
popr.: **czego żałują kobiety?**

  - **буду убивать** – *będę ubijał*
popr.: **będę zabijał**
-

Semantyka, frazeologia

- **который час?** – *jaki mamy czas?*
popr.: **która godzina?**

  - **какой хорошенький младенец** –
jaki ładniutki młodzieniec
popr.: **jakie śliczne niemowlę**
-

Semantyka, frazeologia

□ **подай мне сливки** – *podaj mi śliwki*

popr.: **podaj mi śmietankę do kawy,**

□ **вы в курсе дела?** – *jaki ma pan kurs w tej sprawie?*

popr.: **czy pan się orientuje (w tej sprawie)?**

Semantyka, frazeologia

□ **это круто!** – *ale twardo!*

popr.: **ale super!** (reakcja nastolatka na przejeżdżający nowoczesny samochód).

это скучотища! – *to jest smutne!*

popr.: **jaka nuda!**

Semantyka, frazeologia

□ **девка втюрилась** – *dziewczyna przejęła się*

popr.: **panienka się zabujała**
(**zakochała się**)

□ **инсульт** – *zawał serca*

popr.: **wylew krwi**

Semantyka, frazeologia

□ **рация** – *radio*

popr.: **przenośna radiostacja,
walkie-talkie**

□ **принципиальный** – *służbista*

popr.: **człowiek z zasadami**

Semantyka, frazeologia

□ **негр** – *niger*
popr.: **murzyn**

□ **отпевание** – *śpiewy*
popr.: **egzekwie**

Semantyka, frazeologia

□ **панихида** – *modlitwy*

popr.: **msza żałobna**

□ **лыбится** – *śmiać się*

popr.: **szczyrzyć zęby**

□ ***рыдать*** – *plakać*

popr.: ***szlochać***

□ ***посадить*** – *skazać na śmierć*

popr.: ***wsadzić do więzienia,***
aresztować

Semantyka, frazeologia

□ **болельщики** – *chuligani*

popr.: **kibice**

□ **утомлённый** – *spalony*

popr.: **znużony**

Semantyka, frazeologia

□ **сантехник** - *technik sanitarny*

popr.: **hydraulik**

□ **пол сотни** - *pół sotni*

□ popr.: **pół setki**

Semantyka, frazeologia

□ **мордобой** - *mordobój*

popr.: ***mordobicie***

□ **рассчитаться с адмиралом** -
rozliczyć się z admirałem

popr.: ***porachować się (policzyć się)
z admirałem***

Semantyka, frazeologia

□ **роддом** – *dom rodzinny*

popr.: ***klinika położnicza, porodówka***

□ **выпить сто грам** – *wypić sto gramów*

popr.: ***wypić setkę, wypić kieliszek wódki***

Włędy składniowe

---

*господин профессор! -panie
profesor!*

popr.: ***panie profesorze!***

*русского не понимаю - nie
rozumiem rosyjskiego*

popr.: ***nie rozumiem po rosyjsku***

Błędy składniowe

□ **(я не могу) рисковать жизнью -**
ryzykować życiem

popr.: ***ryzykować życie***

□ **работал три месяца под ряд -**
pracował trzy miesiące pod rząd

popr.: ***pracował trzy miesiące z
rzędu***

Błędy składniowe

□ **он похож на своего младшего брата** - *on jest podobny na swojego młodszego brata*

popr.: **on jest podobny do swojego młodszego brata**

Włędy o podłożu kulturowym

железка (skrót od *конно-железная дорога*) – *kolejka*

zamiast: **omnibus konny** (rodzaj pojazdu w dawnej Rosji)

обжорка – *obżartuch*

zamiast: **jadłodajnia dla najbiedniejszych mieszkańców miasta**

Błędy o podłożu kulturowym

❑ **хрущёвка** – *chruszczowka*

zamiast: **małe mieszkanko**

(charakterystyczne dla czasów władzy Chruszczowa)

❑ **чебурек** – *pasztet*

zamiast: **Kałmuk** lub **Czeczen** (pogardliwie)

❑ **хохол** – *chochoł*

zamiast: **Ukrainiec** (pogardliwie)
